

GJØVIK KOMMUNE

AREALBRUK OG UTVIKLING

Landbruks- og matdep.	
Saksnr:	2006/00143 237
Dato:	06 JUN 2006 MP/SOD
Ansvarlig:	MBB 713
Kopi:	

Det kongelige landbruks- og matdepartement
Postboks 8007 Dep

0030 OSLO

Vår ref. :
AABJ/652.5

Saksnr. :
06/00760

Deres ref. :

Gjøvik,
02.06.06

MELDING OM VEDTAK

Formannskapet fattet i møte den 24.05.2006 følgende vedtak:

Sak 0043/06

HØRING AV FORSLAG TIL ENDRING AV LOV 15. JUNI 2001 NR. 75
OMVETERINÆRER OG ANNET DYREHELSEPERSONELL..

1. Det er Gjøvik kommunes prinsipielle holdning at Staten er rette instans til å ha ansvaret for tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell og ansvar for klinisk veterinærvesen.
2. Hvis den foreslåtte lovendringen trer i kraft, må følgende forhold være avklart før kommunen tar over ansvaret:
  - a. Økonomisk kompensasjon til kommunene må være entydig.
  - b. Det må foreligge klare kriterier for hvordan kommunen skal definere hva som regnes som tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell. Hvis ikke slike kriterier ligger til grunn, må Staten fortsatt ha det overordnede ansvaret.
  - c. Den lovfestede hjemmelen for å kunne pålegge veterinærer å delta i vaktordning må beholdes.
  - d. Forvaltningsreformen må i sin helhet konsekvensutredes.

Med hilsen

Audun Bjørnsgard

Audun Bjørnsgard
jordbrukssjef

Formannskapet

Møtedato: 24.05.2006

Saksbehandler: Audun Bjørnsgard

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato	Vedtatt
06/0043	Formannskapet	24.05.2006	Vedtatt

Sak 0043/06
HØRING AV FORSLAG TIL ENDRING AV LOV 15. JUNI 2001 NR. 75
OM VETERINÆRER OG ANNET DYREHELSEPERSONELL.

Vedtatt:

1. Det er Gjøvik kommunes prinsipielle holdning at Staten er rette instans til å ha ansvaret for tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell og ansvar for klinisk veterinærvakt.
2. Hvis den foreslåtte lovendringen trer i kraft, må følgende forhold være avklart før kommunen tar over ansvaret:
  - a. Økonomisk kompensasjon til kommunene må være entydig.
  - b. Det må foreligge klare kriterier for hvordan kommunen skal definere hva som regnes som tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell. Hvis ikke slike kriterier ligger til grunn, må Staten fortsatt ha det overordnede ansvaret.
  - c. Den lovfestede hjemmelen for å kunne pålegge veterinærer å delta i vaktordning må beholdes.
  - d. Forvaltningsreformen må i sin helhet konsekvensutredes.

Behandling i Formannskapet :

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Fakta:

Lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell (dyrehelsepersonelloven) utgjør det lovmessige grunnlaget for veterinærvirksomhet i Norge, både når det gjelder bestemmelser om yrkesutøvelsen til dyrehelsepersonellet og bestemmelser som angår tilgjengelighet av tjenester fra personellet.

Det Kongelige Landbruks- og Matdepartement (LMD) har den 15.02.2006 sendt forslag til endring av dyrehelsepersonelloven på høring. Kommunene er blant høringsinstansene.

LMD ønsker at kommunene fra 2007 skal sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. I dag har Staten det overordnede ansvaret for å sikre en landsdekkende dyrehelsetjeneste, dette går fram av § 1 annet ledd i loven. Videre har Fornyings- og administrasjonsdepartementet (tidligere Moderniseringsdepartementet) rådet LMD til å endre § 26 om klinisk vakt, noe som ifølge høringsbrevet fra departementet vil innebære at hjemmelen til å pålegge veterinærer plikt til å delta i vaktordningen faller bort. Det må til lovendring for at kommunen skal ta over ansvaret, og det er denne lovendringen det nå er sendt ut høring på.

Høringsfrist var opprinnelig satt til 15. mai, men er senere utvidet til 30. mai d. å.

Departementets begrunnelse for å overføre ansvaret til kommunene:

1. Departementet mener at bestemmelsene som angår tilgjengelighet av tjenester for brukerne bør forvaltes så nær brukerne som mulig.
2. Det økonomiske grunnlaget for klinisk veterinærtjeneste, dvs. tjenesteyting fra selvstendig næringsdrivende veterinærer, er svekket i deler av Norge, noe som skyldes:
  - a. Strukturendringer og økonomiske forhold i landbruket
  - b. Mindre behov for veterinærbehandlinger pga. forbedret dyrehelse
  - c. Bortfall av distriktsveterinærordningen
  - d. Reduksjon av frivillige kommunale ordninger som ansettelse, driftstilskudd, kontortilskudd og reisestøtte
  - e. Økt behov for private veterinærtjenester innen akvakulturnæringen og smådyrholdet.
3. Svekket økonomisk grunnlag gjør det mindre attraktivt for veterinærer å etablere seg i flere distrikter, noe som kan føre til:
  - a. Mindre fokus på forebyggende dyrehelsearbeid
  - b. Dårligere beredskap mot alvorlige smittsomme dyresjukdommer
  - c. Svekket grunnlag for husdyrhold som følge av manglende tilgang på veterinærer
4. Oppfølging av Sagelvmoutvalgets innstilling; i 2004 konkluderte Sagelvmoutvalget med at man ville løse utfordringene med å få til en tilfredsstillende veterinærdekning i alle deler av landet best ved at kommunen får ansvaret for å besørge dette, og også ansvaret for tilgang på kliniske veterinærtjenester.

Hva lovendringen innebærer:

1. *Kommunen får ansvar for å gjennomføre nødvendige tiltak for tilgjengelighet av tjenester fra dyrehelsepersonell.* Dette er et utvidet ansvar i forhold til det overordnede ansvaret Staten har i dag, siden kommunen vil ha som plikt å sørge for at det er tilfredsstillende tilgang på disse tjenestene. Det er opp til kommunen å vurdere hvordan den skal sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell, og hva som er tilfredsstillende tilgang på tjenestene, her må blant annet hva som regnes som forsvarlig reiseavstand og -tid vurderes. Tjenesten vil fortsatt måtte omfatte døgnkontinuerlig tilgang.

2. *I områder der det markedsmessige grunnlaget for veterinær virksomhet er utilstrekkelig må kommunen etablere ordninger som sikrer tilfredsstillende tilgang på tjenester. Der det er god dekning av dyrehelsepersonell, vil kommunens ansvar i hovedsak være relatert til vaktordning utenom ordinær arbeidstid for veterinærene.*
3. *Det er opp til kommunen å vurdere de administrative forhold knyttet til ansvaret (interkommunalt samarbeid, opprettelse av kommunal veterinærstilling, bruk av etableringstilskudd eller driftsstøtte og andre økonomiske virkemidler).*
4. *Kommunen får ansvaret for klinisk veterinærvakt. Gjeldende dyrehelsepersonellov pålegger staten en plikt til å etablere klinisk vakt for dyrehelsepersonell i hele landet. Med den foreslåtte lovendringen om at klinisk vakt skal oppheves, skal kommunen og aktuelt personell avtale deltakelse i vaktordning, og hvordan den skal reguleres. Denplikten som veterinærer har til å delta i vaktordning etter gjeldende lov bortfaller med det nye lovforslaget.*
5. *Den nye lovpålagte oppgaven innebærer økonomiske og administrative konsekvenser for kommunene. Dette gjelder administrasjon av ansvaret for å bidra til tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell, og administrasjon av en vaktordning for dyrehelsepersonell. Departementet regner med at det vil bli behov for en viss økonomisk styrking utover de midler som allerede brukes av kommunene på frivillig grunnlag. Regjeringen har ifølge høringsbrevet en ambisjon om å at alle nye oppgaver som pålegges kommunal sektor skal være fullfinansiert, og at midlene skal innlemmes i rammetilskuddet til kommunene, ev. etter øremerking av tilskudd i en overgangsperiode.*

Vedlegg: - Høringsutkast fra LMD om endring i lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell.
- Kommentarer til høringsutkastet fra Den norske veterinærforening.

Egenvurdering:

Allerede i 2004 kom signaler om at utfordringene ved å få en tilfredsstillende veterinærdekning i hele landet best kan løses ved at tilgang på kliniske veterinærtjenester gjøres til et kommunalt ansvar. Dette konkluderte Sagelvmoutvalget med i sin tilråding til daværende departement. Nå foreligger det konkret forslag til lovendring slik at ansvarsreformen kan gjennomføres fra 1. januar 2007. Det kan derfor tyde på at det er bred enighet hos sentrale myndigheter om at kommunen skal få denne oppgaven.

Kommunene er vant til at nye oppgaver og ansvar delegeres fra Staten. Før et slikt omfattende ansvar eventuelt delegeres til kommunene, er det grunn til å stille noen spørsmål.

Høringssaken er drøftet av fagpersoner fra landbruksforvaltningen i de fem kommunene som utgjør Gjøvikregionen, i lys av erfaringer vi har med nåværende ordning og synspunkter knyttet til den foreslåtte endringen.

Ut fra drøftingen vi har hatt i regionen, er det grunn til å stille spørsmål ved følgende:

Administrative og økonomiske forhold:

Det foreligger kun vage antydninger om hvordan ansvarsreformen skal kompenseres økonomisk for kommunene. Det er antydning at tilskuddet eventuelt kan gis som øremerkede midler i en overgangsperiode, men når midlene kommer i samlet sekk til kommunen, er det opp til kommunen å prioritere bruken av midlene. Mange kommuner vil måtte begrense bruken av midler til å administrere ordningen, noe som vil bli konfliktfylt.

Kompensasjon for kostnadene med klinisk veterinærkontakt gjennom rammetilskuddet til kommunene krever at det legges til grunn kriterier som gjenspeiler ansvaret og kostnadene. Omfanget av husdyrhold og reiseavstander i kommunene kan være slike kriterier. Dersom landbrukskriterier ikke teller med i beregningsgrunnlaget for rammetilskudd vil de mest folkerike kommunene med lite husdyrhold bli vinnere, mens de store husdyrkommunene med lavt folketall vil få store netto kostnader med den foreslåtte overføringen av ansvar til kommunene.

Ifølge høringsbrevet har Mattilsynet oppgitt at de årlige administrasjonskostnadene knyttet til dagens vaktordninger for veterinærer har ligget på 0,5 millioner. Dette er en relativt beskjeden kostnad i forhold til hva en kan forvente når ansvaret skal spres ut til landets kommuner. Det er derfor grunn til å forvente at ordningen blir dyrere å administrere ved at kommunene får ansvaret.

Det er opp til kommunen hvordan ansvaret for tilgang på tilstrekkelig dyrehelsepersonell skal organiseres. Dette vil slå ulikt ut for kommuner og regioner. I dag har Gjøvikregionen god dekning av veterinærer, men dette er en situasjon som kan endres. Uansett vil kommunen stå ansvarlig hvis det viser seg at det ikke er tilfredsstillende tilgang på veterinærtjenester. Ved at veterinærer ikke har plikt til å delta i vaktordning som kommunen er pålagt å opprette, vil kommunens forhandlingssituasjon også bli svekket.

Hva menes med tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell?

Det er gitt få kriterier på hvordan tilfredsstillende tilgang på veterinærtjenester går ut på. Kommunen mangler normalt veterinærfaglig kompetanse, og har dermed dårligere forutsetninger for å vurdere hva som regnes som forsvarlig reiseavstand eller reisetid, eller hva som må til for at kravet om døgnskuttet tilgang på tjenester er oppfylt for et gitt område. Dette vil blant annet variere med bostedet til brukeren og hvilken dyreart vedkommende har.

Mattilsynet har den faglige kompetansen til å foreta denne vurderingen, noe som taler for at ansvaret bør forbli i Mattilsynet.

Synspunkter på at lovbestemmelsen om klinisk vakt oppheves:

Er det riktig å oppheve en lovbestemmelse slik det her er foreslått for å overlate til kommunen å løse hvordan nødvendig vaktordning skal organiseres? Erfaring fra tidligere avtaleforhandlinger hvor staten har hatt en sentral rolle viser at dette er svært sammensatt, og det krever både kompetanse og mye investering i tid, gjerne i konsentrerte perioder, når det skal forhandles om lønn, arbeidstid og ev. andre arbeidsforhold knyttet til vaktordningen.

Det vil ikke være noe godt utgangspunkt for kommunene å ta over ansvaret uten at avtaleinngåelse er regulert av lovbestemmelser, og uten tilstrekkelig opplæring. Det er ikke gitt at kommunene vil ha bedre forutsetninger for å inngå avtaler om vaktordning enn staten.

Sammenheng mellom lovverk, myndighetsutøvelse og veterinærtjeneste:

Mattilsynet har ansvar for Matloven og Dyrevernavloven, som ivaretar hhv tiltak mot smittsomme dyresykdommer og oppfølging av dyrevernsaker. Forvaltningen av disse oppgavene omfattes ikke av den foreslåtte ansvarsoverføringen. Uansett hvem som skal ha ansvar for tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell, vil veterinærene ha en generell plikt til å rapportere om smittsomme sykdommer til Mattilsynet. Ved mistanke om en smittsom dyresykdom vil en gardbruker mest sannsynlig kontakte klinisk veterinærtjeneste i første omgang. Hvis den foreslåtte lovendringen trer i kraft, vil kommunen i praksis stå ansvarlig for å ha tilstrekkelig med beredskap også når det er behov for uttrykning ved mistanke om smittsomme dyresykdommer, selv om det er Mattilsynets oppgave å følge opp slike tilfeller.

Pga. den nære tilknytningen som dyrehelsepersonelloven faktisk har til de andre lovene som er knyttet til dyrehelse er det grunn til å stille spørsmål ved om det ikke er mest hensiktsmessig at Mattilsynet har ansvaret også for de oppgavene som er tiltenkt kommunen.

Den ”gamle” ordningen med distriktsveterinærer medførte at myndighetene på området hadde løpende kontakt med det praktiske livet ute på gardene gjennom veterinærene. Det bør fortsatt være slik at myndighetene ser det som en styrke å ha nær kontakt med brukerne av dyrehelsetjenester gjennom forbindelsen med veterinærene. Mattilsynet regionkontor i vårt distrikt har ansatte med mye praktisk erfaring, men med den foreslåtte lovendringen vil det være en fare for at Mattilsynene i landet går i en retning av økt byråkratisering etter hvert som gammel kunnskap går tapt.

Oppsummering:

Det ser ut til å være to forhold som er hovedargumenter for å delegere ansvaret for tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell og ansvar for klinisk veterinæravakt til kommunene:

1. Svekket økonomisk grunnlag for klinisk veterinærtjeneste mange steder i Norge
2. Kommunens lokalkunnskap og nærhet til brukerne av tjenesten

Ut fra høringsbrevet som foreligger, er det uklare forutsetninger som ligger til grunn for at kommunen skal ta over dette forvaltningsansvaret. Det er også knyttet stor usikkerhet til hva man vil tjene på å legge om dagens ordning. Vil det komme brukerne til gode at ordningen blir lagt om? Det ser ikke ut til å være tilstrekkelig utredet hva dette vil medføre av økt administrasjon og kostnader for kommunene, og det antydes kun generelt at nødvendige administrative kostnader skal kompenseres.

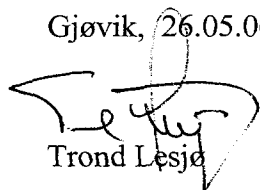
I høringsforslaget sies det at de økonomiske sidene ved ansvarsreformen vil bli nærmere omtalt i kommuneproposisjonen som legges fram våren 2006. I kommuneproposisjonen som nettopp ble lagt fram foreligger ingen slik avklaring, men det vises til at en vil komme tilbake med videre oppfølging ved en eventuell oppgaveoverføring i St.prop. 1 (2006-2007).

Ut fra forutsetningene som foreligger så langt, er kommunenes oppfatning i Gjøvikregionen, representert ved fagpersoner hos landbruksforvaltningen, den primære holdning at Staten er rette instans til å ha ansvaret for tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell og ansvar for klinisk veterinæravt.

Hvis den foreslåtte lovendringen trer i kraft, må følgende forhold være avklart før kommunen tar over ansvaret:

1. Økonomisk kompensasjon til kommunene må være entydig.
2. Det må foreligge klare kriterier for hvordan kommunen skal definere hva som regnes som tilfredsstillende tilgang på dyrehelsepersonell. Hvis ikke slike kriterier ligger til grunn, må Staten fortsatt ha det overordnede ansvaret.
3. Hvordan vaktordningen skal organiseres må være lovregulert.
4. Forvaltningsreformen må i sin helhet konsekvensutredes.

Gjøvik, 26.05.06

Trond Løsje

Nils Hesthagen